

دوره یازدهم قانون گذاری

جلسه ۷۵

صورت مشروح

مذاکرات مجلس

بانضمام متن قوانین

یکشنبه ۱۶ بهمن ماه ۱۳۱۷

شماره مسلسل - ۸۱۴

مذاکرات مجلس

صورت مشروح مجلس روز یکشنبه ۱۶ بهمن ماه ۱۳۱۷

فهرست مطالب:

- ۱ - تصویب صورت مجلس
 ۲ - شور و تصویب لایحه اکتشاف و استخراج معادن
 ۳ - شور دره و تصویب بیست قسمت از لایحه ضرر منظم و صحت نامه
 ۴ - موقع دستور جلسه بعد - ختم جلسه

(مجلس یکساعت و ربع قبل از ظهر بریاست آقای اسفندیاری تشکیل گردید)

صورت مجلس روز یکشنبه ۹ بهمن ماه را آقای مؤید احمدی (منشی) قرائت نمودند

گزارش آن برای تصویب بمجلس شورای ملی تقدیم میشود
 ماده ۱ - مواد معدنی موجود در روی زمین یا زیر زمین
 از نظر اکتشاف و استخراج به طبقات دوگانه زیرین
 تقسیم میشوند .

طبقه اول - مواد معدنی که معمولاً بمصرف کارهای
 ساختمانی یا زراعتی میرسند مانند سنگ کچ - سنگ آهک
 سنگهای ساختمانی - سنگ مرمر - خاک رس - ماسه و
 امثال آن .

طبقه دوم - عبارتند از مواد زیر :

الف - معادن فلزات مانند آهن - کرم - مانگانز - نیکل
 کبالت - مس - انتیمون - قلع - روی - جیوه و سرب و غیره .

[۱ - تصویب صورت مجلس]

رئیس - در صورت مجلس نظری نیست (گفته شد -
 خیر) صورت مجلس تصویب شد .

[۲ - شور و تصویب لایحه اکتشاف و استخراج معادن]

رئیس - شور دوم گزارش کمیسیون پیشه و هنر راجع
 بمعادن مطرح است . گزارش کمیسیون خوانده میشود :

کمیسیون پیشه و هنر لایحه شماره ۴۸۸۲۱ دولت راجع
 باکتشاف و استخراج معادن را با حضور آقای وزیر پیشه
 و هنر برای شور درم تحت شور قرار داده بادر نظر گرفتن
 پیشنهاد های آقایان نمایندگان که در موقع شور اول تقدیم
 کرده بودند بالاخره با موافقت حاصل شده اینک

پنج عین مذاکرات مشروح هفتاد و پنجمین جلسه از دوره یازدهم قانون گذاری

مطابق قانون ۸ خرداد ۱۳۰۵

اداره تند نویسی و تحریر صورت مجلس

اسامی غائبین جلسه گذشته که ضمن صورت مجلس خوانده شده

- غائبین با اجازه - آقایان : مردهی - مرآت اسفندیاری - قاضی - زوار - شجاع - عوسی مرآت - ذوالقدر - نواب نردی ،
 غائبین بی اجازه - آقایان : تولیت - دبیر سهرابی - حمزه تاش - اعظم زنگنه - عطاءالله یالیزی ،
 دیرآمده با اجازه - آقای محمد طباطبائی ،
 دیرآمدگان بی اجازه - آقایان دکتر جوان - نیک پور - وکیلی - قراگزلو .

ب - نیترا آنها - فماتها - ناك طعام - نمکهای قلیائی -
بر آنها - مائیزی و نمک های نظیر آن و غیره
ج - سوختنهای جامد از قبیل ذغال ناك ، لینیٹ و تورب
و امثال آن
د - مواد معدنی دیگری که در طبقات بالا نوشته نشده
مانند ناك سرخ - گوگرد - پزسه نسوز - خاک نسوز -
آبهای معدنی ،
تیسره - نسبت به مواردی که نامبرده نشده و از حیث
طبقه بندی مورد تردید واقع شود بر حسب پیشنهاد وزارت
پیشه و هنر و تصویب نامه هیئت وزیران طبقه آن معلوم
خواهد شد .

رایس - آقای افشار

افشار - در این دوره قوانینی که به مجلس می آید یکی
از یکی بهتر و یکی از یکی بحال ملت مفید تر است و یکی
از بهترین قوانینی که به مجلس آورده شده است این قانون
معادن است و این قانون را مدتی است علاقمندان کشور
منتظرش بودند زیرا که کشور ایران از دو راه میتواند
اقتصاداً ترقی کند . بنظیر بنسده زاد اولش فلاحیت
و پرورش حیوانات اهلی است . دومی استخراج معادن و استفاده
از ذخایری است که طبیعت بمقدار زیاد در ایران ودیعه
گذازده است و معدنی که در ایران هست بقدری متنوع
است که نه تنها ایران ممکن است با استخراج آنها ثروت مند
شود بلکه نمالک خیلی وسیعتر و پر جمعیت تری هم ممکن است
از آن استفاده کنند و بهره ببرند و امید است که بر اثر توجهات مقدس
شاهشاهی از این معادن عموم افراد مملکت و مخصوصاً شرکتهای
بیشتر استفاده کنند و این قانون يك مرحله جدیدی در ترقیات
اقتصادی مملکت باز کند البته تا بحال اگر از طرف مردم در
این قسمت زیاد مداخلت با اقدامات نشده است علتش این است
که تکلیف مردم بادولت یا با صاحبان معادن یا اراضی
معلوم نبود و بهمین جهت اشخاص با شرکتهای اجراء نمیکردند
بباید اقدام با استخراج معدن بکنند در صورتیکه معادن ایران
بالتامه معدن نفت مس و ضلای معدن آهن و چیرهای دیگری

ندارم و این قانون را مفید بحال مردم و مملکت میدانم و یکی از
ترقیاتی بنده يك تذکری به بنده دادند که این جا عرض کنم
و آنچه فقط تصور میکنم باقر مابش آقای وزیر پیشه و هنر این
نگرانی رفع شود و آن راجع بماده اول در قسمت الف این
قانون است که منبرسد : طبقه اول - مواد معدنی که معمولاً
بمصرف کارهای ساختمانی یا زراعتی میرسد مانند ناك و
كچ - نيك آهنك - سنگهای ساختمانی - نيك مرمر - خالص رس
ماسه و امثال آن . نگرانی آقایان در این است که میگویند در دهات
و اطراف شهرها مردم از اراضی خاك یا ماسه با سنگ برای
ساختمانهای رعیتی یا خانهای شخصی میرند و تا بحال کسی هم در
این قسمت مزاحم نبوده است نگرانی این است که باید این را
مأموریتی که درست نمیتواند بان اصل قانون پی ببرد آنها
اشتباه کرده و مزاحم رعایا و زارعین دهات بشوند منظور
این بود که آقای وزیر پیشه و هنر نيك توضیحی در مجلس
بفرمایند که این نگرانی مرتفع شود و معدوم شود که منظور
دولت از حقی که میخواهد مطالبه کند این قسمت ماسه و خاك
یا خاك رس یا سنگ که رعیتها استفاده می کنند نیست بلکه
منظور استخراج معدن است هر گاه يك جائی معدن بزرگ
و کافی استخراج شد و يك استفاده صنعتی مهمی از آن شد
با استفاده تجاری از آن بعمل آمد البته مسلم است که حق
دولت باید پرداخته شود ولی اگر برای استفاده های جزئی
شخصی است یا رعیتی است مسلم است که این مزاحمت را
نخواهد داشت چون این قسمت در تمام دهات مبتلی است
مزاحمتی برای آنها نخواهد بود ، خواستم این قسمت را يك
توضیحی بفرمایند .

وزیر پیشه و هنر (آقای علی منصور) - توضیحی که
آقای افشار راجع بکلیات این قانون اظهار فرمودند اسباب
خوشوقتی بنده است بجهت اینکه معلوم میشود و معلوم هم
بود که ایشان و تمام آقایان نمایندگان محترم کاملاً متوجه معنی
و مفهوم حقیقی این قانون شده اند (نمایندگان صحیح است)
و میدانند که این قانون چه اندازه اهمیت دارد در ترقی امور
اقتصادی که خوشبختانه امروز مورد توجه مقامات عالی

کشور و شخص اعلیحضرت همایون شاهنشاهی است (نمایندگان
صحیح است) و تمام مساعی را بکار میرساند برای اینکه وسایلی
ترقی و سعادت عموم فراهم بشود (صحیح است) و کشور
خودش را برای وسایلی باشد برای انجام این ازیات البته منظور
اصلی همین است که این قانون اساس و وسیله باشد برای بکار
انداختن مساعی شخصی از سرمایه و کار که هدیه اهلای بداند
که می توانند روی يك اساس مرتب و منظم کوشش کنند کار
کنند و سرمایه که دارند بکار بندازند و بنظر ما مفیدترین
شرکتهایی که میتواند تشکیل شود شرکتهایی است که در
امور تولید کار میکنند (صحیح است) سرمایه روی هم بگذارند
و موادی را که در زیر زمین است در بیارند و مورد استفاده
قرار بدهند .

این شرکتهای دارای منابع بشمارتی خواهند بود و در درجه
اول اهمیت و فایده خواهند بود ما انتظار داریم و امیدواریم
که از این بعد این دوره اقتصادی از نقطه نظر دهات در
کشور شاهنشاهی پیش بیاید و توسعه پیدا کند تا دو نکته که
در ضمن کلیات اظهار داشتند یکی راجع بمالکیت بود یکی
راجع به رعیتی مواد معدنی روی زمین .

راجع به زمین دو نکته بنده در ضمن شورا قانون در
مجلس عرض کردم حالا هم تکرار میکنم مالکیت دولتی که
بمواد معدنی تعلق میگیرد همان مالکیت است که در این قانون
ذکر شده و چیز دیگری نخواهد بود (صحیح است) اما
راجع بمواد روی زمین این را هم توضیح دادیم باز هم
تکرار می کنم البته نظر در این قانون بطوریکه ملاحظه
میرمائید اساس مالکیت است هر کس که دارای يك عینی بود
که در آن محل يك معدن هست که مورد استفاده واقع
میشود البته از نقطه نظر مالکیت باید از آن استفاده کند
چه کوچک باشد آن معدن چه بزرگ (صحیح است) چه
سطح الارضی و روی زمینی باشد چه زیر زمینی از نقطه
نظر اصل کلی فرق نمیکند اما چون توهمی حاصل شده بود
که بعضی عملیات خیلی عادی و معمولی ممکن است در بعضی
املاک روی مواد سطح الارضی بشود مثل اینکه نيك جمع
میکند برای نيك چینی یا اینکه نيك جمع میکنند برای نيك

کارهایی از روی زمین یا برای استفاده ساختمانی این
بمشکلات و موافقی بر نخورد بنده عرض میکنم بهیچوجه
مورد ندارد چون این طبقه اول در تحت مواد معدنی اسم برده
شده است البته باید صورت استخراج معدنی داشته باشد
تا این احکام برش تعلق بگیرد و چون تمام این نکات را
نمیشد در قانون ذکر کرد و اسباب قیصه و اشکال میشد
اینها را ما گذاشتیم در آئین نامه هائی که مربوط باجر است
همه را ذکر کنیم و همه را در نظر داریم بنابراین از حیث
این دو نکته خاطر آقایان مطمئن باشد و اشکال و زحمتی
تولید نخواهد شد

(عموم نمایندگان - صحیح است)

رئیس - آقای حیدری
حیدری - عرضی ندارم
رئیس - آقای میرزائی

میرزائی - خواستم عرض کنم در قسمت طبقه اول از ماده
اول نوشته شده مانند سنگ کچ چون کچ اقسام مختلفه دارد
هم خاکی است هم سنگی از این جهت خواستم پیشنهاد کنم
سنگ را حذف کند و همان مانند کچ نوشته شود کافی است
مخبر کمیسیون پیشه و هنر (مخبر فرمند) - سنگ کچ
که اینجا نوشته شده است منظور آقا را تأمین می کند
و برداشتن کلمه سنگ گمان نمیکنم احتیاجی داشته باشد.

میرزائی - خواستم عرض کنم وقتی که خالک رس نوشته
میشود البته کچ خاکی هم هست اقسام مختلف کچ هست
وقتی که مطلق کچ نوشته شود منظور را بهتر میرساند و بهتر
معلوم میشود

مخبر فرمند - سنگ کچ همان است
رئیس - آقای اوحدی

اوحدی - يك قسمت از عراض بنده را همکار محترم من
بعرض رساندند بنده هم بلوئه خود مختصراً عرض میکنم
که این لایحه از نقطه نظر اینکه نوید میدهد يك تمول و
يك مكنت سرشاری را بملت ایران من عرض میکنم که
این بهترین لوايح است (صحیح است) يك موقعی بنده

کردم و تذکر دادم يك قسمت از نظریات بنده را مورد
توجه قرار دادند و تأمین کردند و آن حقوق مالکین معادنی
بود که اختصاص بدولت داده اند و فرمودند که این معادنی
که در هر جا پیدا شود متعلق بدولت است همانطور که
بنده تذکر دادم که پس دولت باید حقوق آنها را در نظر
گرفته بعد با آنها بطور عادلانه همبیطوری که در قانون
برای سایرین پیش بینی شده دولت هم همان معامله را با
اشخاص بکند ایشان هم قبول کردند و آن قسمتی که نوشته
شده بود که دولت از این قانون مستثنی است آن را زدند
و این منظور تأمین شد حالا فقط يك تذکر میدهم بایشان
و آن این است حال که موافقت فرمودید و حق دولت را
در مقابل افراد از روی عدالت معین کردید که باید حقوق
آنها داده بشود نکته اختلاف را هم در آئین نامه مورد
تذکر قرار بدهید زیرا اگر بخوام حالا يك پیشنهادی بکنم
و عراضی بکنم چون شور دوم قانون است ممکن است بيك
محظوراتی بر بخورد فقط تذکر میدهم در این آئین نامه که
در ماده سه متذکر شده اند که مطابق آئین نامه رفتار خواهد
شد در آن آئین نامه اگر بین صاحبان معادن که دولت
ذبحق است آنها را استخراج کند و استفاده کند و دولت
اختلافی پیدا شد آن اختلاف را بحکمیت رفع کنند
همانطوری که آنجا معین کرده اند يك حکمیته هم هر طور
صلاح میدانند در آنجا ذکر بکنند. غیر از این دیگر
عرضی ندارم.

وزیر پیشه و هنر - برای اینکه خاطر آقای اوحدی
کاملاً مطمئن باشد عرض میکنم سابقاً هم عرض کردم که
البته تمام کیفیات اجرائی قانون در آئین نامه ها بدقت ملحوظ
میشود این مورد بخصوص را هم در آئین نامه متذکر خواهیم
شد که اگر اختلافی پیدا شد چطور حل و فصل بشود.

رئیس - موافقین باماده اول قیام فرمایند.

(اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده دوم

ماده ۲ - معدن در هر ملکی که واقع شده متعلق بصاحب

آن ملك است و در اراضی که قاتاریخ تصویب این قانون
مالك خاصی ندارد متعلق بدولت است.

رئیس - موافقین قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب
شد. ماده سوم
ماده ۳ - حق استخراج معادن نفت و مواد نفتی
و سنگهای قیمتی از قبیل الماس و زمرد و یاقوت و شیره و
فلزات قیمتی از قبیل طلا و نقره و پلاتین و غیره منحصر بدولت
است و حقوق مالکین این معادن بموجب آئین نامه مخصوص
بموافقت بین دولت و مالکین معین خواهد.

رئیس - موافقین برخیزند (اکثر قیام نمودند) تصویب
شد. ماده چهارم

ماده ۴ - مالکین معادن طبقه (۱) باید تحت حقوق دولتی
و رعایت آئین نامه های معادن و با اطلاع وزارت پیشه و
هنر میتوانند از آن معادن بهره برداری نموده یا آنکه بهره
برداری آنرا بدیگری واگذار نمایند.

رئیس - موافقین برخیزند (اکثر برخاستند) تصویب
شد. ماده پنجم

ماده ۵ - استخراج معادن طبقه (۲) منوط با اجازه وزارت
پیشه و هنر است.

رئیس - آقایان موافقین قیام فرمایند (اکثر قیام نمودند)
تصویب شد ماده ششم

ماده ۶ - کاشف معدن کسی است که پروانه اکتشاف از
وزارت پیشه و هنر تحصیل نموده و بر طبق آئین نامه اکتشاف
معدن عمل کرده و کشف معدن تمام او ثبت شده باشد

رئیس - موافقین قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب
شد. ماده هفتم

ماده ۷ - پروانه اکتشاف بهر کسی که موافق آئین
نامه اکتشاف عمل نماید از طرف وزارت پیشه و هنر
داده میشود اگر عمل اکتشاف معدن در زمینهای
دائمی و حریم قنات و اینیه باشد باید قبلاً رضایت
مالك تحصیل شود و در صورت عدم موافقت بین

مالك واكتشاف كننده اختلاف بحكمت وزارت پيشه و هنر مطابق آئين نامه ششموس قطع ميگردد.

رئيس - موافقين قيام فرمايد (اكثر قيام نمودند) تصويب شد . ماده هشتم

ماده ۸ - در اراضي دولتي و اراضي كه مالك خاص ندارد پروانه استخراج برطبق آئين نامه مورجس درخواست كاشف معدن بر داده ميشود و هرگاه معدن كشف شده در ملك خاص اشخاصي واقع شده باشد كسي درخواست استخراج آنرا نمائيد وزارت پيشه و هنر آئين درخواست را در محله رسمي ويكي از روزنامه هاي روزانه باستخت و در هر مركز استان يا شهر ستاني كه معدن در آن واقع است سه ماه متوالي در سه نوبت اعلان مي نمايد كه مالكين اراضي محل معدن بتوانند شخصاً يا بوسيله تشكيل شركتي كه مورد تصويب وزارت پيشه و هنر باشد با رعایت مقررات قانون و آئين نامه اقدام با استخراج آن معدن بنمايد و اگر نتوانند اخوانه وزارت پيشه و هنر با رعایت مقررات قانون و آئين نامه پروانه استخراج را بر حسب درخواست كاشف باي خواهند داد.

رئيس - موافقين قيام فرمايد (اكثر قيام نمودند) تصويب شد . ماده نهم

ماده ۹ - هرگاه استخراج كننده معدن مالك زمين يا كاشف معدن باشد حقوق دولت را بقرابت بر ميبيرد .

الف - براي مواد معدني طبقه اول مندرج در ماده اول اين قانون پنج درصد از محصول استخراج شده در سر معدن و بهاي آن پنرخ روز به شخص دولت

ب - براي مواد معدني طبقه دوم مندرج در ماده اول اين قانون سه درصد از محصول استخراج شده در سر معدن و بهاي آن پنرخ روز به شخص دولت

رئيس - موافقين قيام فرمايد (اكثر قيام نمودند) تصويب شد . ماده دهم

الف - ماده ۱۰ - در موارد يك استخراج معدني بغير كاشف با مالك زمين واگذار شود وزارت پيشه و هنر شرايط آنرا از حيث صلاحيت استخراج كاشف و خبر و مدت استخراج تعيين كرده ميزان درآمد دولت را

كه در بندهای الف و ب ماده ۹ مندرج است حداقل برآورداده بنظر ايد .

رئيس - موافقين با ماده دهم قيام نمائيد (اكثر قيام نمودند) تصويب شد . ماده يازدهم

ماده ۱۱ - استخراج كننده معدن حقوق ملك زمين را بشروط ذير بر داند

الف - شخصيات برارده بناتك از حيث خراجي بديه فقاوت و ميزان و نيره تصديق كاشفستان بر طبق آئين نامه

ب - اجازات ناشيه از عمليات اكتشافي اين مشمول همين بند است

ج - باق در صدم محصول استخراج شده در سر معدن و معدن بهاي آن پنرخ روز و خبير كاشف مالك دولتي كه قرا خاسي اين استخراج كننده و ملك بيشد

د - نسبت به معدن واقع در اراضي دولتي به معدن بر قوه در اراضي كه مالك خاص ندارد حقوق مندرج در بندهای الف و ب بدارت تعلق ميگيرد

رئيس - موافقين قيام فرمايد (اكثر قيام نمودند) تصويب شد . ماده دوازدهم

ماده ۱۲ - استخراج كننده معدن ملك است حق اكتشافي را بگالف شرح ذير بر داند :

الف - نه درصد محصول استخراج شده در سر معدن و بهاي آن پنرخ روز و خبير كاشف از تاريخ شروع استخراج تا مدت و پنجسال

ب - هريزه عمليات فني اكتشافي بر تربي كه در آئين نامه مقرر ميشود

رئيس - موافقين قيام فرمايد (اكثر قيام نمودند) تصويب شد . ماده سيزدهم

ماده ۱۳ - تعيين مدت پروانه استخراج معدن به قانون نوع هر معدن با اختيار دولت است و در هر صورت زياده از ده سال كمتر و از صحت سال زيادتر باشد

رئيس - موافقين قيام فرمايد (اكثر برخاستند) تصويب شد . ماده چهاردهم

ماده ۱۴ - ملك هر ملكي بايد زمينهاي را كه از

نظر بهره برداري معدن مورد احتياج ساخته نموي فني و غير فني و احداث جاده و دگورين و سيوي قلاب و غيره واقع ميشود به بهاي عادلانه به بهره بردار بطريق فرارشي و اجاره بر اگذار نمائيد و ميزان آن به تصديق كاشفستان بر طبق آئين نامه معين ميشود

رئيس - موافقين با ماده چهاردهم قيام برخاستند (اكثر قيام نمودند) تصويب شد . ماده پانزدهم

ماده ۱۵ - دولت ميتواند از نظر مصالح عمومي كشور اكتشاف و استخراج قسمتي يا نوعي از معادن را بخود تخصيص دهد در اينصورت بايد با رعایت حقوق مالك و كسانئي كه بر طبق اين قانون حتى براي آنها در آن معادن شناخته شده باشد عمل شود .

رئيس - موافقين با ماده پانزدهم برخاستند (اكثر برخاستند) تصويب شد . ماده شانزدهم

ماده ۱۶ - وزارت پيشه و هنر آئين نامه ها و مقرراتي را كه براي نظارت فني عمليات و بهداري معادن چه در قسمت اكتشاف و چه در قسمت استخراج لازم بداند و همچنين آئين نامه هاي ديگري را كه مربوط باجرائ اين قانون است تهیه و پس از تصويب ديانت وزيران مجرا دارد

رئيس - موافقين با ماده شانزدهم برخاستند (اكثر برخاستند) تصويب شد . ماده هفدهم

ماده ۱۷ - اين قانون از اول فروردين ۱۳۱۸ بموقع اجرا گذاشته ميشود .

رئيس - موافقين با ماده هفدهم قيام فرمايد (اكثر برخاستند) تصويب شد . مذاكره در طلبات ثاني است . آقای افشار

افشار - عرض كنم در ماده پنج در قسمت استخراج معادن طبقه دوم را منوط به اجازه وزارت پيشه و هنر كرده اند ولي ذكر كمي از اين معادني كه فعلا در حال استخراج هستند معلوم نيست براي اينكه اشخاصي الار استند كه مشغول استخراج معادن ذغال سنگ هستند و اجازه هم دارند چون قبل از اين قانون مقرراتي در بين نبوده است و حالا يك تريقي فرمايند در آئين نامه كه با آنها هم مطابق همين قانون رفتار شود

رئيس - آقای وزير پيشه و هنر وزير پيشه و هنر عرض كنم اينها هم البته تقاضا خراجت كرد و كسب اجازه ميكنند و در آئين نامه هم بابت اكتشاف اين نوع موارد پيشي ميشود و در صورتي كه كلي اخوانه داشت در صورتيكه تصديق بقرابت و آئين نامه هم عمل كنند

رئيس - موافقين با مجوعه اين لايحه قيام فرمودند (اكثر قيام نمودند) تصويب شد

رئيس - آئين نامه لايحه بصيت نامه مطرح است . گزارش كميسيون از ماده هفت فقاوت ميشود كميسيون شور دهم از كميسيون قوانين داد كميسيون مجلس شوراي ملي

رئيس - آئين نامه لايحه دوم در وقت راجع به در تنظيم بصيت نامه چون ضمن جريون مذاكرات و طرح قانون مزبور در مجلس شوراي ملي اوراقي در خراجي باقي بماند آن بقتل رسيد كه بجزء ميشود و مصلحتي بخت توجه واقع گردد اين را بر حسب پيشه - آقای وزير داد كميسيون كميسيون در گزارش شور دهم بخود تجديد نظر نموده و چون اصلاحات لازم در قسمت تنظيم مواد بنمايه بود كه بشود در مجلس بپوشد و لذا كميسيون تقاضاي دانست گزارش شور دهم بخود كه بشماره ۱۳ طبع گردانده و شش ماده آئين نامه تصويب مجلس شوراي ملي گذشته است تجديد و عليه موارد زيور كه از نظر آين نامه بداند كميسيون ميگذرد در كميسيون تنظيم و بابت گزارش آن را بقتل رسيد بجا گزارش شور دوم كميسيون راجع بصيت (بصيتي شش ماده) كه به آن راضي داده شده) مورد شور و تصويب فرمايد كميسيون

رئيس - ماده هفتم فقاوت ميشود : ماده ۷ - بصيت نامه جري را موسي همه وقت ميتواند تريقي كه براي استرداد اسناد امانتي مقرر است استرداد

قانون معادن

- ماده ۱ -** مواد معدنی موجود در روی زمین یا زیر زمین از نظر اکتشاف و استخراج بطبقات دو گانه زیرین تقسیم میشود . طبقه اول - مواد معدنی که معمولاً بمصرف کارهای ساختمانی یا زراعتی میرسند مانند سنگ کچ - سنگ آهک - سنگهای ساختمانی - سنگ مرمر - خاک رس - ماسه و امثال آن .
- طبقه دوم - عبارتند از مواد زیر :
- الف - معادن فلزات مانند آهن - کرم - مانگانز - نیکل - کبالت - مس - آنتیمون - قلع - روی - جیوه و سرب و غیره .
- ب - نیترا تها - فسفاتها - نمک طعام - نمکهای قلیائی - براتها - مائیری و نمک های نظیر آن و غیره .
- ج - سوختهای جامد از قبیل ذغال سنگ - لینیت و تورب و امثال آن .
- د - مواد معدنی دیگری که در طبقات بالا نوشته نشده مانند خاک سرخ - گوگرد - پتاسوز - خاک نسوز - آبهای معدنی .
- تبصره .** نسبت به موادیکه نامبرده نشده و از حیث طبقه بندی مورد تردید واقع شود بر حسب پیشنهاد وزارت پیشه و هنر و تصویب نامه هیئت وزیران طبقه آن معلوم خواهد شد .
- ماده ۲ -** معدن در هر ملک که واقع شده متعلق بمسئول آن ملک است و در اراضی که تا تاریخ تصویب این قانون مالک خاصی ندارد متعلق بدولت است .
- ماده ۳ -** حق استخراج معادن نفت و مواد نفتی و سنگهای قیمتی از قبیل الماس و زمرد و یاقوت و غیره و فلزات قیمتی از قبیل طلا و قره و پلاتین و غیره منحصر بدولت است و حقوق مالکین این معادن بموجب آئین نامه مخصوص با موافقت بین دولت و مالکین معین خواهد شد .
- ماده ۴ -** مالکین معادن طبقه (۱) با پرداخت حقوق دولتی و رعایت آئین نامه های معادن و با اضلاع وزارت پیشه و هنر میتوانند از آن معادن بهره برداری نموده یا آنکه بهره برداری آنرا بدیگری واگذار نمایند .
- ماده ۵ -** استخراج معادن طبقه (۲) منوط با اجازه وزارت پیشه و هنر است .
- ماده ۶ -** کاشف معدن کسی است که پروانه اکتشاف از وزارت پیشه و هنر تحصیل نموده و بر طبق آئین نامه اکتشاف معادن عمل کرده و کشف معدن بنام او ثبت شده باشد .
- ماده ۷ -** پروانه اکتشاف بهر کسی که موافق آئین نامه اکتشاف عمل نماید از طرف وزارت پیشه و هنر داده میشود اگر عمل اکتشاف معدن در زمینهای دائر و حریم قنات و ابنیه باشد باید قبلاً رضایت مالک تحصیل شود و در صورت عدم موافقت بین مالک و اکتشاف کننده اختلاف بحکمیت وزارت پیشه و هنر مطابق آئین نامه مخصوص قطع میگردد .
- ماده ۸ -** در اراضی دولتی و اراضی که مالک خاصی ندارد پروانه استخراج بر طبق آئین نامه و بر حسب درخواست کاشف معدن باو داده میشود و هر گاه معدن کشف شده در ملک خاص اشخاص واقع شده باشد و کسی درخواست استخراج آنرا نماید وزارت پیشه و هنر این درخواست را در محله رسمی و یکی از روزنامه های روزانه پایتخت و در هر کرا استان یا شهرستانی که معدن در آن واقع است سه ماه متوالی در سه نوبت اعلان مینماید که مالکین اراضی محل معدن میتوانند شخصاً یا بوسیله تشکیل شرکتی که مورد تصویب وزارت پیشه و هنر باشد با رعایت مقررات قانون و آئین نامه اقدام باستخراج آن معدن بنمایند و اگر نتوانند یا نخواهند وزارت پیشه و هنر با رعایت مقررات قانون و آئین نامه پروانه استخراج را بر حسب درخواست کاشف باو خواهد داد .

- رئیس -** موافقین با ماده هفتم قیام فرمایند (اکثر قیام نمودند) تصویب شد . ماده هشتم قرائت میشود :
- ماده ۸ -** در موارد فوق العاده از قبیل جنگ و امراض عسری و مسافرت در دریا که مراد نوعاً مقطوع و این جهت موصی میتواند یکی از طرق مذکور وصیت کند ممکن است وصیت بطریقی که در مواد بعد ذکر میشود واقع شود
- رئیس -** موافقین با ماده نهم قیام فرمایند (اغلب برخاستند) تصویب شد . ماده دهم قرائت میشود
- ماده ۹ و ۱۰ -** در صورتیکه نظامی یا کسیکه در ارتش اشتغال بکاری دارد مریش یا مجروح باشد ممکن است وصیت خود را در حضور رئیس بهداری ارتش و مدیر بیمارستان که موصی آنجا است اظهار نماید
- رئیس -** موافقین با ماده دهم قیام فرمایند (اکثر قیام نمودند) تصویب شد . ماده یازدهم قرائت میشود
- ماده ۱۱ -** اشخاصی می توانند بترتیب مذکور در دو ماده قبل وصیت نمایند که در جنگ یا مأمور عملیات جنگی باشند و با در محلی زندانی یا محصور باشند که مراد با خارج نباشد .
- رئیس -** موافقین بر خیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد . ماده دوازدهم قرائت میشود
- ماده ۱۲ -** در سایر موارد مذکور در ماده ۸ موصی میتواند در حضور دو نفر شاهد وصیت خود را اظهار نماید و یکی از آن دو شاهد اظهارات او را با تعیین تاریخ روز و ماه و سال و محل وقوع وصیت نوشته و موصی و شاهد آن را امضاء مینمایند و اگر موصی نتواند امضاء کند شاهد این نکته را در وصیت نامه قید میکنند .
- رئیس -** موافقین با ماده دوازدهم قیام فرمایند (اکثر قیام نمودند) تصویب شد . ماده سیزدهم
- ماده ۱۳ -** اشخاصیکه مطابق ماده ۹ و ۱۰ وصیت نزد آنها شده و همچنین شاهد مذکور در ماده قبل در اول زمان امکان باید در اداره ثبت اسناد یا محلی که در آئین نامه وزارت دادگستری تعیین میشود حاضر شده وصیت نامه را مطابق
- [۴ - موقع دستور جلسه بعد - ختم جلسه]
- رئیس -** اگر تصویب میفرمائید جلسه را ختم کنیم (صحیح است) جلسه آینده روز یکشنبه بیست و سوم سه ساعت قبل از ظهر دستور لوایح موجوده . (مجلس مقارن ظهر ختم شد)
- رئیس مجلس شورای ملی -** حسن اسفندیاری

- ماده ۹ - هر گاه استخراج کننده معدن مالك زمين يا كاشف معدن باشد حقوق دولت را بترتيب زير ميپردازد .
- الف - براي مواد معدني طبقه اول مندرج در ماده اول اين قانون پنج در صد از محصول استخراج شده در سر معدن يا بهاي آن نرخ روز بتشخيص دولت .
- ب - براي مواد معدني طبقه دوم مندرج در ماده اول اين قانون سه در صد از محصول استخراج شده در سر معدن يا بهاي آن نرخ روز بتشخيص دولت .
- ماده ۱۰ - در موارد بلكه استخراج معدني بغير كاشف يا مالك زمين واگذار شود وزارت پيشه و هنر شرايط آنرا از حيث صلاحيت استخراج كننده و طرز و مدت استخراج تعيين كرده ميزان در آمد دولت را كه در بندهاي الف و ب ماده ۹ مندرج است حداقل قرار داده بزياده ميگذارد .
- ماده ۱۱ - استخراج كننده معدن حقوق مالك زمين را بشرح زير ميپردازد .
- الف - خسارات وارده بملك از حيث خرابي ابنيه و قنوات و مزارع وغيره بتصديق كار شناسان بر طبق آئين نامه .
- خسارات ناشيه از عمليات اكتشافى نيز مشمول همين بند است .
- ب - يك درصد محصول استخراج شده در سر معدن يا معادل بهاي آن نرخ روز باختيار مالك در صورتيكه قرار خاصي بين استخراج كننده و مالك نباشد .
- قبصره - نسبت بمعادن واقعه در اراضي دولتي يا معادن واقعه در اراضي كه مالك خاصي ندارد حقوق مندرج در بندهاي الف و ب بدولت تعلق ميگيرد .
- ماده ۱۲ - استخراج كننده معدن مكلف است حق اكتشاف را بكاشف بشرح زير بپردازد .
- الف - نيم درصد محصول استخراج شده در سر معدن يا بهاي آن نرخ روز باختيار كاشف از تاريخ شروع باستخراج تا بيست و پنج سال .
- ب - هزينه عمليات فني اكتشاف بترتبيي كه در آئين نامه مقرر ميشود .
- ماده ۱۳ - تعيين مدت پروانه استخراج معادن به تفاوت نوع هر معدن باختيار دولت است و در هر صورت نبايد از ده سال كمتر و از شصت سال زيادتر باشد .
- ماده ۱۴ - مالك هر ملكي بايد زمينهاي را كه از نظر بهره برداري معدن مورد احتياج ساختمانهاي فني و غير فني و احداث جاده و دكويل و سيمهاي نقاله وغيره واقع ميشود به بهاي عادلانه به بهره بردار بطريق فروش بالاجاره واگذار نمايد و ميزان آن به تصديق كارشناسان بر طبق آئين نامه معين ميشود .
- ماده ۱۵ - دولت ميتواند از نظر مصالح عمومي كشور اكتشاف و استخراج قسمتي يا نوعي از معادن را بخود تخصيص دهد در اين صورت بايد با رعایت حقوق مالك و كسانيكه بر طبق اين قانون حقي براي آنها در آن معادن شناخته شده باشد عمل شود .
- ماده ۱۶ - وزارت پيشه و هنر آئين نامه ها و مقرراتي را كه براي نظارت فني عمليات و بهداري معادن چه در قسمت اكتشاف و چه در قسمت استخراج لازم بداند و هم چنين آئين نامه هاي ديگري را كه مربوط باجرای اين قانون است تهيه و پس از تصويب هيئت وزيران مجري ميدارد .
- ماده ۱۷ - اين قانون از اول فروردين ۱۳۱۸ بموقع اجرا گذاشته ميشود .
- این قانون که مشتمل بر هفده ماده است در جلسه هفدهم بهمن ماه یک هزار و سیصد و هفده بتصویب مجلس شورای ملی رسید .
- رئیس مجلس شورای ملی - حسن اسفندیاری